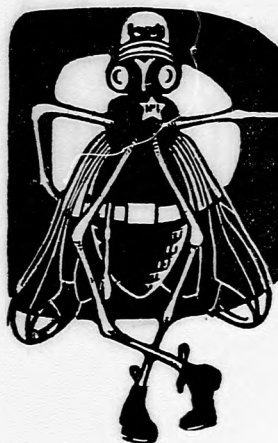

VOL. 21 ÉV.

NO. 21. SZÁM

DETROIT, MICH.

DONGÓ

1060—25 STREET, DETROIT, MICH.

ÁRA EGY ÉVRE 3 BETEG DOLLÁR

1923 november 1

A NAGY PROBLÉMA

Fitzpatrik rajza a St. Louis Post Dispatch-ben.

Futólag

Irta: ERDÉLYI JÓZSEF

Unom a várost, hát utazgatok,
E kis hazában szertesztét,
De az unalom, bárhol is vagyok,
Utánam nyújtja vaskezét.
Unom a várost, unom a falut,
Unom a tanyát, a vadont;
Csak egyet nem: a vonatot, ha fut
Velem mint egy elátkozott bolond.

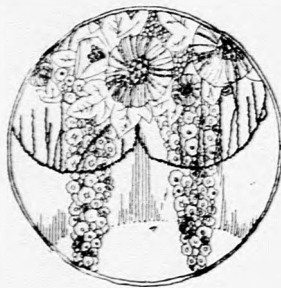
Nekem való hajlék a robogó,
Sistergő-csattogó vonat,
Dajkadalként csitítja zokogó
Nyughatatlan bánatomat;
A visszafelé vágató karók,
Fák és az örvénylő terep
Láttára lelkem szédül s bódorog
Mint a körhintázó gyerek.

Ellaknék benne mindhalálig
S megértem a gépészt, aki
E szörnyetegtől sirva válik, —
Szerelme hisz az ut neki;
Az ut, a gép az ő szerelme,
A száraz tengerésze ő,
Mindennap életető keserve
A messze ház, a messze nó.

El nem unom estétől reggelig
Nézni a forgó egeket,
A tájakat — életem eltelik
S nem utazhattam eleget;
El nem unom nézni vak éjszakán
A kürtő szikrazáporát
S a cseppeket a kocsi ablakán,
A hajrát napon-éjen át.

S ha olykor-olykor is eszembe jut
Siklós, zuhanás, ütközés,
Míg velem e bolygó ház futva fut;
Ijedelmem már oly kevés;
S mintha nem is lenne számunkra
[már,

Mióta nem járunk gyalog,
Szörnyethaláson kívül más halál,
Rá oly futólag gondolok.

Vegyes hírek

Apponyi grófot kinevezték második Kossuthnak, mert hogy ő is beszédeket tartott Amerikában. Hát igen, Apponyi a második Kossuth, de Habsburgokkal terhelten.

A franciák erősen ragaszkodnak az "adóss fizess, beteg nyögj" közmondáshoz. A németeket fojtogatják a fizetésért, míg ők csak nyögnek, mikor őket szőlítgatják a hitelezők.

Couzens szenátor alaposan beleharapott a Ford-bokájába. No, de nem is esoda, mert Couzens ur, az egykori kocsi-számoló, sose lett volna többszörös milliomos Ford nélkül. Manapság már így változott a régi közmondás: "Aki téged milliókkal, te dobd vissza kövel"

A bolgár király elment a szerbekhez komaságba és a szerb lapok alaposan leszedték róla a keresztvizet. A bolgár király is elmondhatja: "Menj a szerbekhez komaságba kivernek a házból".

András napja előtt ne feledkezzenek meg az amerikai magyarok arról, hogy Vas András szeretne velük megismerkedni.

Wilson, volt elnök, az ugynevezett "fegyverszünet" napjának évfordulóján beszédet intézett Amerika népéhez a rádió segítségével. Talán inkább azoknak beszélne, akik olyan csunyán visszaéltek az amerikaiak jóhiszeműségével.

Budapesten, a Petőfi-Társaság novemberi ülésén Szávay Gyula ismerteti majd "Vas Andrást". Az a kérdés, hogy az amerikai magyarok mikor akarnak megismerkedni a róluk írt "Vas András"-sal?!

Hálaadás napja következik és ilyenkor még a Dongóról is megemlékezhetnének azok, akik azt hiszik, hogy a Dongó megél a folytonos keresztelésekben.

Oroszországban a bolsevikok elhatározták, hogy újból behozzák a társadalmi illemszabályokat. Legfőbb ideje, mert eddigelé sokan a gorombáskodást tartották a legfőbb bolsevik-erénynek.

Megbízható

— ügyes —

embereket keresünk

minden magyar lakta helyen, akik hajlandók a

Vas András

című nagyszerű könyv terjesztésére, illetőleg eladására.

Csakis olyanok jelentkezzenek, akik komolyan veszik a dolgot és akik szép keresetre akarnak szert tenni.

Jelentkezzenek mielőbb a következő címre:

Dongó

1060—25 St.
Detroit, Mich.

Pittsburghi meggyvás

GLENWOOD-on nagy komaság volt, fogyott az új bor meg a holdvilág az ujszülött egészségére. A komák, az édesek meg a lógóságok egyaránt, úgy benyakaltak reggelre, hogy némelyikük haza se tudott menni. Tovább iszogattak tehát és közben beszélgettek a "kukueska" egyletről, amelynek tagjai lepedőben járnak és az a törvényük, hogy ki kell ölni a katolikusokat. Világosan mégis elszéledtek a komák, csak az egyik maradt ott és elaludt az asztalon. Alvás közben magára esavarta az asztalterítőt. Mikor felébredt, felült a lepedőben az asztalra s éppen akkor igyekezett kifelé a házigazda, aki ijedtében nagyot kiáltott: "Hu' ju ár? Ju ár Kluksz Klaksz?" A lepedős bodi erre visszaszólt: "Vacomere, ju put mi in a lepedő". Erre azután a megrémült házigazda nagy örömmel szedte ki a komát a lepedőből és mindketten nagyon boldogok voltak, hogy nem a Kluksz Klaksz tette ott a tisztelét.

Hazelwood-on nagyban folyik a préselés. Két bodi elment egy helyre a présért s az egyik kijelentette, hogy ő elviszi a prést a hátán, mert hogy igen erős ember és egy hordó bort is elvinne. A prés azonban igen nehéz volt és így elhatározták, hogy felteszik egy kis kocsira. Fel is tették, de utközben felfordult a kocsi és a prés teteje lemaradt, de a bodi nem vették észre. A másik bodi erre kijelentette, hogy ő huz-

za majd a kocsit s nagyobb biztosság kedvéért levetette a rokkocskáját, ami a dőcögős uton lemaradt a présről. Mikor hazaértek, a miszisznek az volt az első kérdése, hogy hol maradt a lajbi? A bodi erre körülnéztek, de se a lajbit, se a prés tetejét nem találták. Erre azután a misziszt küldték el terepszemlére és a miszisz meg is találta úgy a lajbit, mint a prés tetejét. Hát mégis csak jó az asszony a háznál.

A hazelwoodi bodi kiment piknikre a farmra és itt magával egy üveg holdvilágot. A bodi nagyon jól érezte magát, mert egy esorda tehenet látott és a miszisszel együtt őrizte az állatokat. Este felé már nagyon dolgozott a bodiban a holdvilág s kijelentette a miszisznek, hogy ő tehenész volt az óhazában. A miszisz nagyon megörült ennek, mer aszongya van neki három riskája, amely nehezen adja le a tejet. A bodi rögtön vállalkozott a fejésre, mert ő el tudja dalolni a tehen nótáját. Hozzá is fogott a fejéshez és ugyanesak dalolta, hogy "azért-hogy én be vagyok sorozva". A riskák le is adták a tejet még pedig könnyen, de mikor az utolsó alá ült, hát az úgy megrugta a bodit, hogy kirepült az istállóból. A bodi ordítására odaszaladt a miszisz és a baj oka után tudakozódott. Lassankint kiderült, hogy a buzgó tehenész még a tehenek miszterét is meg akarta fejni és azért lett belőle repülőgép.

MAGYAR IPARVÁLLALATOK

Az amerikai magyar iparvállalatok száma egyre szaporodik. Clevelandban **Bensics János** jólismert honfitársunk, akinek az East 90-ik utca 2755-ik száma alatt van virágzó mézszárszéke és fűszerüzlete, modern vágóhidat rendezett be a Miles Aven. az úgynevezett Whrentmore's Place-n. A vágóhid állami felügyelet alatt áll és borjut, marhát, valamint sertést vágnak ott. Bensics János hazai módon pörkölt sertést napi árfolyam szerint ad el úgy magánosoknak, mint üzletnek. A Bensics János vágóhidjának forgalma egyre növekedik és rövidesen alaposan kibővíti a vágóhidat, úgy, hogy a clevelandi magyarok igazán büszkék lehetnek majd a Bensics János ipari vállalatára.

KARÁCSONYI AJÁNDÉKUL

legáltalmasabb az amerikai magyarokról irt

VAS ANDRÁS

című gyönyörű könyv, amelynek szerzője **KEMÉNY GYÖRGY**, az öreg Dongó.

Küldjön belőle az óhazába, hogy ott is olvassanak a mi küzdelmeinkről.

Vegyen belőle magának is, hogy örökös emléke legyen.

A könyv ára esinos kötésben

2 DOLLÁR

Remek diszkötésben a szerző sajátkezű aláírásával

5 DOLLÁR

Megrendelhető ezen a címen:

DONGÓ

1060 — 25th St., Detroit, Mich.

DR. L. H. HERBERT

volt ezredorvos

8005 W. JEFFERSON AVENUE,
Detroit, Mich.

Levél az óhazából

MINAPÁBAN levelet hozott a posta az óhazából az öreg Dongónak. A levelet az amerikai magyarság egyik kedves ismerőse és régi jóbarátja, Szávay Gyula írta, aki már kétszer is megjárta Amerikát és sok-sok szépet írt eddig az amerikai magyarokról. Szávay Gyula a "Kereskedelmi Kamarák Országos Szövetségének" igazgatója, a Petőfi-Társaság egyik kiváló tagja, országos nevű író, költő, újságíró és sok minden egyéb. Szávay Gyula levele így szól:

Budapest, 1923 okt. 6.

KEDVES BARÁTOM KEMÉNY GYÖRGY!

Régi adósa vagyok, de most törleszték. Először is: nagyon jól emlékszem Kohányi barátunk védő pajza alatt való amerikai érintkezésünkre, hálaival is emlékszem vissza rája, de őszinte nagyrabecsüléssel és különös egyéni rokonszenvvel is, mert az amerikai verselők közt ön volt az én emberem, sok szép versét olvastam azóta is. S valami lelki hasonlóság is vonzott önhöz, a Dongóról az én egykori Garabonciásomra s vagabund ifjuságomra gondoltam stb.

Hanem — !

Hanem kedves Kemény Györgyöm, amit most küldött nekem gyönyörű bőrkötésben munkát, Vas Andrást, ez kiüti könyökével, erejével, impozáns poétai készségével az összes elképzelt és feltételezett kereteket és kerítéseket, ez engem meghódított, elbájolt, sok helyen mélyen meghatott, mert elbeszélő hangja alatt annyi igazi magyar lírikumot öntött lelkem elé s olyan mélységesen igaz és emberi jellemzésű volt, amellyel oly sok őszinte magyarsággal teljes, hogy engem teljesen meghódított.

Ez a könyv az amerikai irodalomnak is, a magyar irodalomnak is egy maradéktalan értékű — mondhatnám — eseménye, becsületes költői, emberi és nemzeti (amerikai és magyar nemzeti) alkotás.

Mondhatom, ezek után nagy érdeklődéssel nézek az amerikai nemzeti éjszaka elé, de mondhatom azt is, hogy nem várok tőle annyit, mint amennyit ebben a munkában várás nélkül, meglepetésre kaptam. Mert ön, Kemény Györgyöm, olyan ősmagyar, olyan törülmetszett lelkű, testi, gondolkodású s annyi buzognak lelkében a magyar lelkek dekoratív szépségei, kiformalási erői, színezései, hangulatforrásai, hogy el nem tudom önt képzelnéi amerikaiainak.

Most készültem össze ki ismét Amerikába (minden 10 évben rám esik az ellenállhatatlan vágy s most már harmadszor) de lekéstem és keveslettem hozzá a pénzemem. Igazán sajnálom, mert három nap három éjjel mindig Vas Andrást fedeztem volna fel önnek.

Györgyöm, én önt felolvasom a Petőfi-Társaság novemberi ülésén. (Októberben Madách-ülés lesz.) Addig üdvözlöm és ölelem testvériesen.

SZÁVAY.

Szavay Gyula, amint a levélből látszik, nagy elismeréssel szól "Vas András"-ról, amely felolvasásra kerül a Petőfi-Társaság novemberi ülésén, vagyis "Vas András" egyre mélyebb barázdlakat vág a magyar ugaron és beviszi a magyar irodalomba a vándormadarakat, az amerikai magyarokat, akikről a könyv íródott. De hol maradnak az amerikai magyarok ezrei?! Mikor ismerkednek meg ők azzal a "Vas András"-sal, amely nekik, értük és miattuk íródott?!

FELE SE TRÉFA

Minden hátralékos annak rendje-módja szerint részesült a keresztelésben, azonkívül pedig megkapja a keresztlevelet és a stóla beküldéséhez járuló koper-tát. Hát ne várjon senki a bér-málásra, de küldje be a stólát minél előbb és ráadásul kap nem egy magyar ötöst, de egy ropogós magyar ezrest, ami lepedőnek is elég nagy.

A "Dongó" képviselői

- AURORA, ILL.: Fodor K. József.
 ALPHA, N. J.: Márton József.
 AKRON, O.: Prack János.
 AKRON ÉS KÖRNYÉKE: Tóth Sándor.
 ALLENTOWN, PA.: Dravetz József.
 ALLIANCE, O.: Szabó Károly.
 BUFFALO, N. Y.: Naményi B. L.
 BETHLEHEM, PA.: Nagy József.
 BRIDGEPORT, CONN.: Rakatzky Mihály.
 BARBERTON, O.: Gáspár István.
 CLEVELAND, O.: Bazsó András; West Side: Kovács József.
 CHICAGO, ILL.: Laky Béla.
 COLUMBUS, O.: Kecán Sándorné.
 E. CHICAGO, IND.: Naményi J. K.
 DAYTON, O.: Bartos J. János.
 DUQUESNE, PA.: Sáros M. J.
 DANTE, VA.: Szabó István.
 DAISYTOWN, PA.: Kocsis István.
 EASTON, PA.: Beretsky Lajos.
 FREDERICKTOWN, PA.: Szopó Ferenc.
 GARY, W. VA.: Kotrocó L. György.
 HOLDEN, W. VA.: Borbás Géza.
 HOMESTEAD, PA.: Nagy József.
 JOHNSTON CITY, ILL.: Légrady János.
 KALAMAZOO, MICH.: Bodnár Pál.
 LEECHBURG, Pa.: Vinczellér János.
 LORAIN, O.: Simon András.
 MT. CARMEL, PA. és környéke: Marosi György.
 MUSKOGON HEIGHTS, MICH.: Skrivaneck Ferencé.
 McKEESPORT, PA.: Lukács András.
 NEW YORK: Demeter K. József.
 NORTHAMPTON, PA.: Princz Lőrinc.
 PHILADELPHIA, Pa.: Vönelki Imre.
 PALMERTON, PA.: Vörösmarty János.
 PEEKSKILL, N. Y.: Andorka Kálmán.
 PASSAIC, N. J.: Tóth Pál.
 PERTH AMBOY, N. J.: Orvecz Imre.
 RACINE, WIS.: Buzogány Péter.
 ROEBLING, N. J.: Agócs József.
 RANKIN, PA.: Belenszky János.
 RICHMOND, IND.: Jakab Ferenc.
 SOUTH BEND, IND.: Rudik J.
 SCRANTON, PA.: Szabad Ferenc.
 SHARON, Pa.: Kuti Tamás.
 ST. CLAIRSVILLE, O.: Kovács János.
 TOLEDO, O.: Horváth András.
 TRENTON, N. J.: Oláh Mihály.
 TONAWANDA, N. Y.: Szeles Sándor.
 UNIONTOWN, PA.: Nagy János.
 VINTONDALE, PA.: Gribóczky Lajos.
 WELCH, W. VA.: Guttmann A.
 WILLINGFORD, CONN.: Bényi Sándor.
 WHITMANS, W. VA.: Nagy Miklós.
 WISCONSIN ALLAM: Habram György.
 YOUNGSTOWN, O.: Mihók Sándor.
 ZEIGLER, ILL.: Handó Kálmán.

Képzelt utazás Váradon

Az álom vonata befütve,
Már indul ködön, siron át.
A zord jelenből menekülve
Keresi elhagyott honát:
Megy, zakatol a drága multba,
Mely északfényvel várja már.
Ó, régi versek háboruja,
Száz égbenyuló — kártyavár!

Megyünk, poroszkálunk az éjben,
Várad szent éje, mámoros.
Fölzendül vén ivók zenéje,
Hol a magyar bánat toroz.
Ádýval állunk ősi vártán
S új barrikádon: dul a harc,
S a fajtánk balga pusztulásán
Jövöbe sir az új panasz!

Es Léda jó és Anna is vár
S borunkban könny és vér ragyog.
Álmunk dicső és sorsunk hitvány.
Költők vagyunk mi s magyarok.
A temetők megálljt riadnak.
Fejfák között visz már csak ut.
S vonatunk véres virradatban
Egy óriás, bus sirba fut!
(Szeged, 1923) JUHÁSZ GYULA.

JÓRAVALÓ MAGYAROK

Újabb időben a következő jóravaló magyarok szereztek előfizetőket a Dongónak:

Bazsó András Cleveland, Szabó Károly Alliance, Bartek János Pittsburgh, Kuti Tamás Sharon, Hegedüs Pál Lackawanna, Orveez Imre Perth Amboy, Takács András Leechburg, Naményi B. L. Buffalo, Székely Pál Akron, Soltész József Detroit, Novák Ferenc Detroit, Chernay János Homer City, Agócs József Roebing, Bandi János Canton, Máthé Sándor Martinsferry, Szopó Ferenc Fredericktown, Vőneki Imre Philadelphia, Rudik József South Bend.

Fogadják a Dongó köszönetét.

JÓSZIVŰ ADAKOZÓ

Gyűjtő: Nincs valami óeska, elhasznált és nélkülözhető valami a háznál, a mit a nélkülözhető európaiaknak adhatna?

Mr. Henpeck: De igen, a konyhában van a feleségem.

Magyar férfi! Magyar nő! Magyar ifju!

Te, aki távol szülőföldedtől, nehéz verejtékkel keresed a mindennapi kenyeret, gondolsz-e arra, hogy itt künn a dollárért folyó erős küzdelem, a pihenés nélküli folytonos munka és gond gyorsabban megőröl. Gondolsz-e arra, hogy a betegség és halál könnyebben hozzád fér, ha tested-lelked el van esigázva. Mi lesz akkor, ha a betegség, vagy éppen a halál csakugyan utólér és nem gondoskodtál magadról és családodról? Amíg bírod a munkát és van kereseted, van barátod is. De ha bajba jutsz, hiába vársz segítséget másoktól. Magadnak kell gondoskodnod magadról!

A mód megvan rá. Biztosítsd magad! Minél korábban megteszed, annál kevesebbe kerül, de jobb későn, mint soha

Biztosíthatod magad biztosító társaságoknál, vagy egyleteknél. A biztosító társaságok osztalékot fizetnek a részvényeseknek s így több fizetséget kívánnak; meg aztán nem érted jól a nyelvüket se s ha bajod van, mégis a honfitársadhoz kell fordulnod. Marad tehát az egylet. De egylet is sok van. Több, mint kellene. Van olyan, amelyiknek 50, 1000, 500, 5000, sőt 20.000 tagja is van, akárcsak az államok, kisebbek és nagyobbak, például mint Szerbia vagy az Egyesült Államok. Az azután a Te dolgod, hogy melyikben bizol meg jobban.

A Verhovay Segély Egyletnek 22,000 tagja van s a legnagyobb magyar egylet.

Ha többet akarsz tudni róla, kérdezd meg akármelyik tagot, vagy fordulj közvetlenül a központoz

Verhovay Segély Egylet

HAZLETON, PA.

Krónikás adomák

HARMINC-egynéhány évvel ezelőtt Ugron Gábor és Hermann Ottó vezetésével nagy politikai kirándulást rendeztek Kecskeméten. Gyűlés után, amelyen résztvett Förster Aurél is, a Bakula-kertben jött össze a függetlenségi hívek társasága. Ott volt köztük főtiteltelendő Farkas piarista atya is. Förster Aurél — szokása szerint — hosszú időn át tartotta vidám szóval a társaságot. Egyszer csak hozzáfordul főtiteltelendő Farkas atya:

— Kedves öcsém, ha már ilyen jóízű magyar ember, minek magának az a német név?

Förster Aurél így adta meg a magyarázatot:

— Főtiteltelendő uram! Kiváló kálvinista pap Széll Dániel Hódmezővásárhelyen. (A fia, Farkas, a debreceni táblának lett később a tanácselnöke.) Mikor a hódmezővásárhelyi egyházi keresztlőre vitte újszülött gyermekét, a kissé sikeres Széll Dániel megkérdezte:

— Mi lesz a neve, fiam?

— Rauka (Róka), nagytiteltetű uram!

A nagytiteltetű ur meghökken:

— Rókát hallok, fiam! Jól hallok-e?

— Jól, jól, nagytiteltetű uram!

— De minek adsz te ilyen furesa nevet a fiadnak?

— Már én úgy gondoltam, nagytiteltetű uram, — sóhajtott fel az egyházfi, — hogy nagytiteltetű uram állásbeli módos ember. Hát ha a nagytiteltetű ur fiának jó volt a Farkas, az enyémmek elég lesz a Róka is.

Amikor idáig ért Förster Aurél, rámosolygott főtiteltelendő Farkas piarista atyára, miközben a jelenvolt Hermann Ottóra mutatott:

— Hát ha Hermann Ottó megtartja a maga nevét, már én is csak megtartom a magamét!

— Szabó Imre szombathelyi püspök a Balatonon esónakázott egy alkalom-

mal az oldalkanonokjával és egy franciskánus barátal. Mikor a Balaton közepére érhetek, hirtelen nagy vihar támadt. A barát elsőnek ijedt meg s alázattal fordult oda a püspökhöz:

— Méltóságos főtiteltelendő püspök ur! Ilyenkor legjobban használnak az imák!

— De páter! — kiáltott rá a püspök. — Fogja csak azt az evezőt, ilyenkor az használni!

A hetvenes években történt Ung vármegye egyik közgyűlésén. Nagy polémia fejlődött ki két táblabíró között. Mikor a vitában megszorult az öregebb, végül is így torkolta le fiatalabb birtokostársát, aki görögkatolikus volt:

— Hallgasson az ur! Én az urnak a nagyapjára még mint medvére vadásztam Máramarosban!

Az ügnek természetesen "akció" lett a vége. Az öregebb táblabíró urat erősen kapacitálták a társai, hogy megszerkesztenek majd egy iratot, a melyben vissza fogja vonni a sértést.

Az öreg kötélnek is állt. De amikor felolvasták neki az aláírandó nyilatkozatot, hallani sem akart róla:

— Nem irom alá! Nines benne a — medve!

(Tudniillik nem vették bele a sértést.)

Hevesmegyében alispánválasztás volt a régi restaurációs világban. Akkor még a főispánnak joga volt kimondani a többséget az elhangzott hangok után. A terem tömve volt Egerben s Keglevich Miklós, a híres, régi megyei alak, aztán Reesky András, Józsa György és Borbély Mihály ijedten vették észre, hogy egy öles bessenyői nemesember pruszlikban, gatyában ugrott fel az asztal tetejére s rettenetes torkával olyan lármát csapott az ellenjelölt mellett, hogy a főispán mindig csak ennek a Sághy nevű bessenyői nemesnek hallotta a hangját.

Keglevich érthető zavarral fordult oda Reeskyhez és Borbély Mihályhoz:

— Ha ezt az embert le nem huzzátok az asztal tetejéről, megbuktunk!

Reesky és Borbély erre többedmagával áttört a tömegen s egyikük hirtelen levágta Sághy uramnak a gatyakoreát. Sághy uram se volt rest, — hiszen egyszerre úgy állt a tömeg fölött, mint egy leleplezett szobor, — összekapta tehát, ami összekapható még akadt rajta s ökölrel fenyegetőzve elhagyta a esatateret. Meg is bukkott a jelöltjük.

NEM BÁNJA

Haragos apa: Te semmiházi, majd megtanítalak én, hogy kell hazajönni hajnali négy óraker holmi színésznőkkel!

Fiu: Apa hát ha te jobban tudod, úgy szívesen veszem az utbaigazítást.

BENCSECS JÁNOS

ALLAMILAG ENGEDÉLYEZETT VÁGÓHIDJÁN
MINDENFÉLE ELSŐRANGU HUS KAPHATÓ.

PÖRZSÖLT DISZNÓKAT

ugy magánosokhoz, mint üzletekbe szállit NAPI ARFOLYAM szerint.
AKI SZERETI A JÓ HUST, KERESSE FEL ÖT RENDELÉSÉVEL. CIME:

2755 EAST 90th STREET,

CLEVELAND, O.

Hírek "Pencelvánia"-ból

LEECHBURGBAN egyebet se lehet hallani, mint azt, hogy melyik lakodalom milyen volt. Mert hogy megkezdtek, hát egy fél "dozenig" megse álltak. Természetesen mindenkinek megvan a maga nevezetessége.

Az egyik lakodalomban a helybeli zenészek szorgalmaskodtak nagy sikerrel. Szálltak is a zöld levelek, mint ősszel a fáról; étel volt sok csak épen a zenészeknek "muszter" nem jutott. Hogy hiányt ne szenvedjenek, hát az egyik bodi átugrott a szomszéd stórba, hozott is egy üveggel, kenték is a zenészek nyakra-főre, de aztán kiszült, hogy nem muszter az, hanem "pinat bater." El is szégyelte magát a bodi, de a bögős azzal vigasztalta, hogy nincs mitől félnie, mert megszökött a Dongó beteglátogatója. A másik lakodalomban meg a lányokkal gyült meg a baja a csaposnak; meleg lévén, úgy itták a sört, mint a vizet. A vőfélyek szaladoztak, hogy nincsen táncos, azok meg szinte szaladoztak haza ruhát váltani. Az utolsó lakodalomban meg a nagy vőfély vágta ki a rezet és vett egy veres borjut a vőlegénynek; nagy volt az öröm, csak nem merték megölni, hanem hívtak egy pesti mézáróst és az rántotta el a nótáját. Ők pedig mint vőfélyek gyűlést tartottak a motor alatt és elhatározták, hogy mindenki vigyázzon, mert itthon van a beteglátogató ur. Vigyáztak is anynyira, de különösen a vőfély, hogy a verseket is félbe hagyta. A menyasszony-táncra is csak behozta a menyasszonyt, mondott egypár szót és mindég csak azt fujta, hogy "az enyém a menyasszony", de bizony majdnem a Springdéli bodié lett.

A steeltoni bodi vett néhány "bak-szi" szőlőt és bort csinált belőle. Mikor elkészült a munkával, mindenfelé eldicsekedett, hogy neki egypár hordó

jó bora van. A nagy dicsekedést meguntta egy másik bodi és odaszólt: "Hát hallod, háromszáz font szőlőből eddig senki se csinált még száz hordónyi jó bort." El is hallgatott a dicsekedő bodi, mintha csak egy veder hideg vízzel öntötték volna nyakán.

Maxwellen a Dongó egyik előfizetőjénél nagy volt az öröm, merthogy a család megszaporodott egy honpolgárral és ennek öröme hatalmas keresztelőt csaptak, amelyre hivatalos volt a boldog apa bodija is, aki alaposan kivette részét a keresztelőből. A bodi különösen a ködmönlevet pártolta nagyon, de mivel nem a mesebeli özvegyasszony korsójában volt a ködmönlé, hát egyszer csak kifogyott. A bodi pedig erősen követelte a ködmönlevet és azt mondta, hogy miért tagadják el tőle a finom italt, hiszen ő még nem ivott eleget. Neki is fogott a bodi a házkutatásnak és ráfogta a mosogató vizre, hogy az ködmönlé. Mivel azonban másként nem tudott belőle huzni, hát kért egy gumi csövet, az egyik végét a szájába, a másikat pedig a mosogató tábla dugta és — kloty-kloty — ment a lé lefelé. Meg is ártott a bodinak úgy, hogy nem tudta melyik lábán menjen haza: az elsón, vagy a hátsón. Mivel pedig a helybeli bodik nem vállalkoztak a hazaszállítására, hát szerencséjére egy "dézitáni" bodi könyörült meg rajta, felpakkolta a bodit egy "vilbár"-ra és úgy szállította haza.

Vidéki krónika

LACKAWANNÁN nagyon lelkesednek a bodik a vadászatért, ketten vettek is takaros puskát harminc tallérjával és minden nap kijárnak vadászni, de eredmény nélkül, mert eddig még nem vághatták fogukat a fácán peesenyebe. De azért a bodik nagyban dicsekszenek, hogy egyszer amint mennek, mendegélnek, hát kijön a kukoricásból öt fácán kakas. Az egyik bodi mindjárt le is durantott egy gyönyörű kakast, de

nem vihették haza, mert egy ánglius vadász nagyon könyörgött nekik, hogy adják el a fácán kakast öt dollárért, hát el is adták.

Orienteen két bodi beszedett a nerángass-ból. Jókedvükben elmentek a bodik a "pul-rumba" és ott erősen pertut akartak inni mindenkivel. Hogy azonban senki se volt kíváncsi a pertu ivásra, hát nagyon elkeseredtek a bodik, de szerencsésükre elkísérte őket a gazda kutya és a bodik annak is rendeltek egy köcsög italt s úgy ittak pertut a Bodrival.

Az orienti bodi úgy meghizott, hogy az áncug is szétrepedt rajta. A bodi mikor ezt észrevette, elment egy ismerős bodihoz, ahol ráhuzatott a danoló géppel. Fel is tettek vagy hét lemezt, de a bodinak egy nóta se tetszett, kapta tehát a kárpitot esomóra és leverte vele az üres poharakat. Aszongya, hogy örömeiben verte le a poharakat, mert olyan szépen meghizott.

MAGYAROM!

Ha Pittsburgh-ban jársz, keresd fel a

ROSS HOTEL-T,

amelynek tulajdonosa

HOLLÓSSY JÁNOS

Étkezés és szobák kaphatók.
509 ROSS ST., PITTSBURGH, PA.

HALÁL ELLEN

NINCS ORVOSSÁG — MONDJA A RÉGI PÉLDABESZÉD.

Amelyik clevelandi magyar háznál a Halál kopogtatott, jusson eszükbe

The Jakab Co.

magyar temetésrendező és balzsamozó intézete, amely a legjobban berendezett a városban.

Betegszállító kocsik állanak rendelkezésre. — Lakodalmakra és keresztelőkire a legjobb gépkocsikat tartja.

8923 BUCKEYE ROAD,

CLEVELAND, OHIO.

— MINDKÉT TELEFON. —

DONGÓ

Megjelenik havonta kétszer
Szerkesztő: KEMÉNY GYÖRGY
Rajzoló: KEMÉNY JÁNOS

ELŐFIZETÉSI AR:

Amerikában egy évre.....	\$3.00
4 hónapra	\$1.00
8 hónapra	\$2.00
Magyarországra egy évre.....	\$3.50

A DONGÓ CIME:
1060—25th Street, Detroit, Mich.

DONGÓ

HUNGARIAN COMIC PAPER
PUBLISHED SEMI-MONTHLY
Editor: GEORGE KEMENY

Entered as second-class matter July 15th, 1916 at the Post Office at Detroit, Mich., under the Act, of March 3, 1897.

Vigyázó János

MEGFIGYELÉSEI

LEGUJABB statisztikai adatok szerint közel hatodfél millió magyar él az ugynevezett trianoni határokon túl, vagyis a mai megeseonkitott Magyarországon kívül. A Magyarországon élő magyarok száma körülbelül kilenc millió és így a ma meglevő magyarságnak több mint egyharmada él az anyaországon kívül. A románoknak, cseheknek és szerbeknek negyedfél milliónál több magyart dobott oda a trianoni béke két balkezüisége, míg Európán kívül az Észak-amerikai Egyesült Államokban él a legtöbb magyar.

Az ugynevezett "utódállamok" aklaiba terelt magyarok nem sokat tehetnek önmagukért s még kevesebbet a szülőhazáért. Ugy anyagilag, mint szellemi tekintetben a sok százezernyi amerikai magyarság él manapság a legjobb viszonyok között és így magyar szempontból rá is hárulnának a legnagyobb kötelességek, a tizennégy milliányi magyar népesalád rájuk tekint nagy várakozással. Az amerikai magyarság adott viszonyok között megtett ugyan egyetmást, de nem töltötte és nem tölthette be azt a történelmi hivatást, amit a nagy világégést követő szomorú idők egyenesen az amerikai magyarság örökségévé tettek.

Amerre csak fajtájukat szerető, a veszendőnek indult magyar népesaláért aggódó emberek laknak ebben az országban, mindenütt ott éget a lelkek mélyén, sőt az ajkakra is tolul a nagy, a kegyetlen kérdés, hogy a nagyszámu, az anyagilag és szellemileg megizmosodott a m e r i k a i magyarság miért nem teljesítette, miért nem teljesíthette azt a kötelességet, amit reá háritott a Sors?! És ki kell mondanom azt, hogy ezek a fajukért és szülőhazájukért aggódó magyar emberek az amerikai magyar papok és lapok küszöbei elé teszik a felelőség követ.

Tisztelet a kivételeknek, de éveken át személyesen szerzett tapasztalatok révén meggyőződtem arról, hogy az a m e r i k a i magyarság nincs megelégedve az állapotokkal. Ne tessék félre-

érteni a dolgot, itt nem egyházi ügyekről van szó, hanem csakis magyar faji szempontokról és ha az amerikai magyarság ebben a tekintetben akár burkoltan, akár pedig nyíltan vádat emel papjai és lapjai ellen, akkor tökéletesen igaza van. Mert ha az amerikai magyar papok és lapok apró herce-hurcák, kicsinyes féltékenykedések helyett becsületesen és igazán magyarul összefogtak volna, akkor az amerikai magyarság nagyot emelhetett volna azon a súlyos kereszten, amely szülőhazája és magyar fajtája vállaira nehezedett.

Nem mondom én azt, hogy nem történtek itt kísérletek a magyar nyomor enyhítésére, az éhség farkasainak elhallgattatására, de ezek a kísérletek elaprózódtak, legtöbbször személyi hiúság kielégítésére szolgáltak és a gyakori, apró kilineseléssel annyira kifárasztották az amerikai magyarságot, hogy nagyobb dolgoktól teljesen elvették a kedvét. A szomoruan nagy idők nem tudták megváltoztatni a magyarság vezetésére vállalkozók legtöbbször és a régi komaság-sógorság szerint osztódtak ki a szerepek, s nem a rátermettség, hanem az egyéni rokonszenv, vagy ellenszenv alapján adódtak az érdemek, vagy rakódtak kazalba az érdemetlenségek.

Az amerikai magyarságban van nagyon sok értékes elem, de ez meg nem nyilatkozhatott, akaratát sem érvényesíthette, mert az egymásra féltékeny vezetők abban mégis egyetér-

tettek, hogy háttérbe szorítsák az értékeket, mert attól félték, hogy akkor ők kerülnek a második sorba. Pedig ha kicsinyes féltékenység helyett közakarattal felhasználták volna az értékeket, akkor ritkább lenne a kilineselés, de több lenne a tarisznyában.

Ohioi esetek

CANTON-ban az egyik bodi alaposan beszédett a holdvilágból és nagynehezen bebotorkált a magyar kuglizóba. Az egyik ottlevő bodi hamarosan észrevette, hogy bizonytalanul áll a lábain és odaszólt neki: "Magának biztosan kicsinyek a cipői és azért nem tud a lábán állani." A kapatos bodi elhitte, hogy a cipőkkel van baja, rögtön le is huzta mind a két cipőjét és kijelentette, hogy azonnal vissza is vinné a cipőket, ha tudná hogy melyik üzletben vette azokat ezelőtt hat hónappal.

Az alliancei miszter megegyesült a miszisszel, hogy egy hordó bort lefojtanak és nem kezdik meg karácsonyig. A miszisz azonban nem bírta bevárni a karácsonyt s a férje tudta nélkül hozányult a borhoz, de a bor megharagudott a szőszegés miatt és nekiszaladt a plafonnak. A miszisz ijedtében ráfeküdt a lyukra, de a bor nagyobb része még így is elfolyt és azóta nem tanácsos a borkóstolást említeni a miszisz előtt.

Daytonban nagy mulatság volt lutriázással egybekötve. Az egyik

miszter megnyerte a kost, de nagyon féltette és ijedtében nem tudta, hogy hol is tartsa majd dugva. Egy másik bodi pedig libát árverezett és nagyban árulta a tiketeket. Mivel azonban jól beszédett a "fehér ösvérből", hát az egyik miszisz vállaira rárakta az első lábait. Mikor ezt egy másik miszisz meglátta, mérgesen odaszólt, hogy ha ezt vele tette volna, akkor szem nélkül ment volna el a piknikről. A bodi ezért szörnyű dühbe gurult, előbb szét akarta kergetni az egész pikniket, azután pedig meg akarta ölni a szókimondó misziszt, aki állandóan előtte állott, de a bodi nem tudta, hogy melyik volt.

Alliance-on is jártak a színészek, akikről meglátszott, hogy nemrég jöttek Amerikába, mert a dollárt koronának nézték és olyan árat szabtak, hogy még a török galamb is megvadult tőle. De azért mégis szerencsájük volt, mert jó helyre találtak és megvolt a magyar szeretet, akárcsak a magyar ház építésénél.

Detroiti apróságok

VASÁRNAP reggel felkelt a detroiti miszter és belebujt a munkás ruhájába, előkereste a "diner pélt"-t és nagy megütközéssel tapasztalta, hogy üres. Rászólt tehát a misziszére, hogy mi baj van a kréta körül? A miszisz erre felvilágosította, hogy vasárnap van, így tehát nem kell munkába menni. A miszter erre méltatlankodni kezdett, hogy lám, még dolgozni sem hagyják az embert.

Nagy orgona-hangverseny volt Detroitban s a magyar miszterek közül is többen készültek a hangversenyre, de előbb belenéztek a pohárba, mert szárazon még a legnagyobb orgonálás se smakol. Zugott-bugott az orgona, de az egyik miszter mégis csak győ-

nyörően elaludt, mintha csak a templomban lett volna. Egyszer aztán oldalba támogata a szomszédja, hogy mérsékeltebben szuszogjon. A miszter felhorkant a biztatásra és így érdeklődött: "No, vége van már a prédikációnak?!"

Detroitban híre járt, hogy az öreg Dongót megtámogatta Guta kisasszony és ennek többen őszintén örültek. Aztán pedig azt híresztelték, hogy elloptak tőle nyolcezer dollárt és e miatt sokakat a guta kerülgetett. Hát egyik hír sem volt igaz, de az első sokkal hamarabb bekövetkezhet, mint a második.

Holmi ködmönlé árusítás miatt került bíró elé egy szabómester, s mielőtt az ítélet kimondására került volna a sor, a bíró kíváncsi volt arra, hogy vajjon mit tud felhozni a mentségére a vádlott és megkérdezte tőle:

— Nős ember?

— De mennyire — sóhajtott a vádlott — van egy 460 fontos feleségem.

A bíró erre így ítélkezett:

— Elég súlyosan magára nehezedett az élet, a büntetést fel függesztem.

Detroitban sokat beszélnek az emberek a fogyasztási szövetkezetéről, amely rövidesen megalakul a magyarság örömeire és hasznára. De azért a Dongót akkor sem kell majd fogyasztani — potyán.

KIVÁNCSIÁK VAGYUNK

arra, hogy egyes hátralékosok meddig lesznek még szivesek potyán olvasgatni a Dongót?!

Szivar-nagykereskedés

Mindenféle szivar, dohány és cigaretták nagyban áron kapható

Veress József

dohány- és szivar-nagykereskedésében

7801 MACKIE ST., Detroit, Mich.

A "Samu" bokrétája

K. Nénik és Bácsik! Azt bizonyára tudják már, hogy nagykoru, vagyis hat esztendősem lettem. Azt is tudják, hogy iskolás vagyok és bár ártatlanul, de hűségesen ülök az iskolában és eddig még sose késtem el. A tanítónóm meg is van velem nagyon elégedve és a napokban úgy megdicsért, hogy a fülem is kétfelé állt a dicsérettől. De szedtem is neki a kertünkből egy olyan virágbokrétát, hogy az iskola ajtaját ki kellett venni a sarkából, mert más-ként nem lehetett volna bevinni. Nézték is rám a többi gyerekek nagy irigykedéssel, de mondom, lássák meg, hogy én magyar gavallér vagyok.

A születésnapomon én voltam természetesen az ünnepelt s miután Halloween estéjére esett az ünnep, hát egy nagy sárga tökön szájat, orrot meg szemeket vágott Gyurka bátyám, gyertyát tettünk bele és úgy dugtuk az ablakba. Hát nem is történt más baj, csak egy csipke függöny égett meg félig, de a születésnapomra való tekintettel elmaradt érte a penitencia.

Egyébként pedig a születésnapomon azt indítványoztam, hogy tartsunk családi konvenciót. Voltunk hozzá elegenden. Én vagyok a legfiatalabb a családban, hát gondolnom kell a jövőmre, mert a többiek mind előbb szárnyra kelnek, de mi lesz velem? Abból ugyan meg nem élhetek, hogy a Verhovay

egylet gyerek-osztályának tagjai közé soroztak. Azt indítványoztam tehát, hogy az öreg Dongó, már mint az édesapám bocsássa magát szavazás alá és pedig úgy, hogy kérdezze meg a magyar néniktől és bácsiktól: akarják-e, hogy továbbra is megmaradjon magyar írónak és újságírónak, vagy nem? Küldje ki minden hátralékosnak a szavazó cédulát és aki beküldi az előfizetést, az igennel szavaz, aki pedig nem válaszol, azt nem-nek vesszük. Igennel szavaznak azok is, akik előfizetést szereznek. Minden egyes előfizetés egy igen szavazatnak számít. Ha az igen lesz több, akkor maradjon tovább is, de ha a nem kerül többségbe, akkor bizza a Dongót másra és fogjon valami egyébhez, hogy ne kelljen állandóan világot járnia s hogy az én jövőm is biztosítva legyen.

A családi konvenció egyhangulag elfogadta az én indítványomat és most a magyar néniktől meg bácsiktól függ, hogy továbbra is írjon nekik az édesapám, vagy pedig medve-cukrot áruljon.

A fenyegetés

Az éjjeli inspekciós patikába becsenget egy vidéki atyafi.

A patikus felkel az ágyról, kinyitja az ablakot és kérdi:

— Mit adjak, kérem? Hol a recept?

— Nincs recept — hangzik a válasz. — Holnap utazom haza, kérnék egy doboz finom bajuszpedrót...

— Ejjnye a kutya mindenit magának. — fakad ki dühösen a gyógyszerész — hát ezért költött fel éjnek idején... Nincs jobb dolga magának, nézze meg az ember...

— Ne lármázzon uram — szól csendesen az atyafi, — mert ha még egy szót szól, rögtön más patikába megyek...

PETRÁS LAJOS

ügyvéd, városi tanácsos.

Irodái:
1039 GUARDIAN BUILDING
8915 BUCKEYE ROAD
Telefon: Main 2327. — Central 710.
Lakás telefon: Princeton 2408-W.

FÜSTÖLT SZALONNA.

Aki szereti a pörkölt disznóból, óhazai módra készült

FÜSTÖLT SZALONNÁT,

az ne feledje el, hogy a legfinomabb szalonna

VARGA J. JÁNOS

üzletében kapható Clevelandban. Rendelésre az ország bármely részébe küld ebből a finom szalonnából, amely után még az ujjait is megnyalja a magyar.

JOHN J. VARGA

9601 CUMBERLAND AVENUE.

CLEVELAND, OHIO.

Kit akar kihozatni az óhazából?

Ha valakit ki akar hozatni Európából, akkor siessen az AFFIDAVIT elküldésével, mert a jövő évi kvóta is hamarosan betelik.

Az affidavit ügyében forduljon teljes bizalommal

PÁL IMRÉHEZ

akinek affidavitjei eddig minden esetben sikeresek voltak.

PÉNZÉT ELKÜLDHETI ÉS HAJÓJEGYET IS VEHET NÁLA.

Ingatlanforgalmi irodáját mindenki elismeréssel említi.

9117 Buckeye Road, Cleveland, O.

Veterán Pesta

régi amerikai és Zöldfülü Marci

MARCINK, hát a komencijók elmultak, oszt most már csak a névnapokra meg a disznótorokra van kilátás. Pedig órájtos lett volna még Piczburg tájékán maradni, mer ott van bőven mérges, meg azutég a szkuner is haptákok áll a baren. Osz hogy kimentünk megnézni a Kozell Joe új házat, aki ojjan, hogy egy geróf is ellakhatna benne, hát sámfányiávával kereszteltük meg a zuj házat, akárcsak egy hadihajót. Hát mondok emmán döfi. Osz a kis Kozellok alig bujtak ki a fődbül, már is muzsikálnak, mer aszondi Kozell Joe, hogy már akárhogy is lesz, de a gyerekek tanujjanak, mert csak úgy ér valamit a zember, ha tud valamit. No, hát igaza is van.

Klevelandba is szerettünk volna elmenni, mert ott meg a zöreg amerikai Pál Imre tartotta 30 esztendő lakadalmát, akinél még a kutyák is pezsgetőt kávédtak. Hát mondok el is indultunk vasuton gyalog, de hogy egy hejjen reperálták a hidat, hát vissza kellett térni. Így oszt lemarattunk, pedig nagy kár, merhogy Pál Imre még a virtuos régi magyarokbul való, hát dukált volna neki elmondani egy órájtos rigmust. No, de majd elmongyuk neki valamikor, merhogy a jó kivánság sose késő.

No, Marcink, de az az üdnepej, aki a miszter Weizer uly bankjának megnyitásakor vót Klevelandba, hát az már igazán hogy csuda. Valóságos bucsujá-

rás vót nála, de ojjan fájtos márványbul van a zuly bank belseje, akárcsak a zegri nagy templom. Hát vót is áldomás rogyásig, oszt annyi virág, hogy három szekerre se fért vóna.

Roebliangi esetek

ROEBLINGEN az egyik bodi kétségbeesett, hogy mit is csináljon a kis üsttel. El is ment Trentonba megkérdezni, hogy mitevő legyen, mert ő sem enni, sem aludni nem tud a kis üst miatt. Elásni pedig nem akarja, mert attól fél, hogy megrozsdásodik, akkor mást kell majd vennie. A trentoni barát azt ajánlotta neki, hogy kenje be jól ecettel a kisüstöt és akkor nem fog megrozsdásodni. A roebliangi bodi hazament a jó tanács után, de akkor se tudott enni, meg aludni, mert sajnálta a kis üstöt, hogy sirba kell kerülnie.

A villamos elütötte a Bundás kecskét. A szomszéd bodi erre kiment a vasvillával meg a "vilbár"-ral, hogy majd eltemeti, de a miszisz annyira siratta a kecskét, hogy még el is ájult mert a drága kecskét a misztere is nagyon szerette és így a miszisz nem tudta, mit fog mondani, ha hazamegy és megtudja a dolgot.

Két kis macskát kapott az egyik bodi és nagyon örült az állatoknak. A kis macskák azonban nem ctek vagy három napig és teljesen kimentek a formájukból. A gazda végül is úgy gondolta, hogy egy kis ködmönle nem ártana a beteg cicáknak. Öntött is a szájukba egy keveset s csakhamar elkezdtek a macskák muzsikálni, aztán pedig táncolni. A miszter örült, hogy a macskák kifáradnak a táncban és jobban fognak majd enni. De azért nem tanácsos előtte a macskák táncát előhozni.

Nyomós ok

A gyár tisztviselői megható ünnepet ülnek. Egyik főtisztviselőjüknek van harmincesztendő szolgálati jubileuma. A banketten résztvesz a vezérigazgató és az egész igazgatóság. A hangulat barátságos és fesztelen.

Mikor már több szónoklat elhangzott, a vezérigazgató mosolyogva sugja a helyettesének:

— No, most mégis meg fogom kérdezni a jubilánst, hogy miért hordja állandóan félretéve, betyárosan, fiatalosan a kalapját? ... Mióta csak ismerem, mindig így jár, pedig ma már nem is fiatalember...

Aztán szólásra emelkedik és kedélyesen mondja:

— Most pedig vallja be nekünk szeretett barátunk, az ünnepeit, hogy mi oka van annak, hogy a kalapja mindig félretéve van a fején? ...
... Egyszerű a válasz, — mondja a jubiláns. — Harminc év óta állok a gyár szolgálatában és mást még nem tudtam félretenni, mint a kalapot...

W. H. SCHWARTZ Első magyar ügyvéd és hitelközjegyző
Ohio államban, 512 Society for Savings épületében, Cleveland, O.
Telefon: Cuhahoga Central 3350-R.
Bell Main 5720.

PÁLFI ISTVÁN
501 S. YALE ST., DETROIT, MICH.
A magy. róm. kath. templom közelében.
Kapható nála mindenféle dohány, szivar és cigaretta. — Imakönyvek, szobrok és olvasók. Mindenféle karácsonyi ajándék és finom cukrok.

SOLTÉSZ JÓZSEF

SZARAZ SZALONJA

751 ANDERSON AVE., DETROIT, Mich.
Az ő szalonjában nézik a matyók a holdban muzsikáló Dávid királyt.

KISS ÉS FIA

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT VÁGÓHIDDAVAL ÉS KOLBÁSZGYÁRRAL EGYBEKÖTÖTT HUSCSARNOKA
8301 WEST JEFFERSON AVE., DETROIT, MICH.
PERZSELT SERTÉSEK EGÉSZBEN ÉS FÉLBEN KAPHATÓK!

Szafaládé, bécsi virsli, parizer, disznósajt, májas hurka és nyári szalámi legolesőbb napi áron.
Keresse fel modernül berendezett, tisztán tartott üzletünket és vegye igénybe pontos és figyelmes kiszolgálásunkat.

Muffol Miska

FŐBURDOS SZAVALATAI

MAHÓNAP a csikindé is itt lesz mán. hát mondok lyó lesz felkötni a zókontris maázagot, mer a borok is kiforrtak mán, hát a csikin nem fogni asztat gondolni, hogy a kutya ette meg.

A rublingi bodik meg igen szeretik olvasni a Dongót potyán oszt mán a potya olvasók klubját is megcsinálták. Hogy oszt a zóreg halász és közéjek keveredett, hát hitták kártyázni, hát javába ment a kihívás oszt hogy a dáli miszisz is elment otthunrul, hát még szentelt víz is került a biblijáho. De este 10-kor mán a hívogató gazda a diványon fujta a kását oszt ugy megbetegedett, hogy másnap a fogát kellett kihuzatni.

Elájenszen meg a misziszek összehorgoltak, merhogy a zegyik miszisz aszonta a jányainak, hogy ne járjonak amoda spanyol mobilon rajdolni, mer ők még rájérnek panyolul tanulni. Ebből azutég ojjan baj lett, hogy a misziszek még le is fényképték egymást.

Kentonyba meg a bodik elmentek kuglizni, de baj lett a lökdösésbül, mer a zegyik bodi misziszé ugyancsak hamar rájok ment oszt ojjan ötöt adott a miszsterének, hogy még a zángol bank se tutta vóna becsencsolni. A bodi kullogott is mingyán haza a miszisz előtt, oszt a pártner bodija meg aszondi, hej de is nagy hatálmok van itt a misziszeknek.

A zelájenszi török burdos meg a téli hónapokba se marad semleges, mert galambokat nevel addig, ameddig gyűnnek a pitnyikek, két ártány galambct mán össze is párosított, oszt

egész nap azokat lesi, oszt csak éccaka szerzi be a zépülethe való anyagot, merhogy nappal nem ér rá. Hát csak érajtos dolog, ha valakinek török burdosa van.

No, de elég is mán ebbül ennyi, mer gyűnnek a fájintos téli névnapok, hát tanulni kell a rigmust, mer most mán bor is akad, no meg dísznóság is kerül.

Mit irnak az előfizetők

Ezer bocsánatot kérek, hogy így elmaradtam az előfizetéssel, de most már itt küldöm a 3 beteget. Igaz, hogy a Dongó is késik néha, talán oly rossz talpa van, mint nekem, vagy a mint a nótában van:

„Mégis én vagyok az ur,
Mint valami földesur,
Csizmám rongyos,
Sarka esámpás,
Néha-néha szög is szur,
Mégis ugy sétálok benne,
Mint valami földesur,
Mégis én vagyok az ur.

No, de a nótából is elég, most már a betegek beszélnek. A Vas Andrást is megrendelem díszkötésben 5 dollárért, mert az az öt dollár nem taszit a sárba. Mert hát a magyar sok öt dollárost a sárba dob, amikor jól bekanalaz a ködmön levesből, hát akkor

miért sajnál öt dollárt egy jó magyar könyvért.
Warren, O.

Petüs Bálint.

Itt küldöm a 3 dollárt a Dongóért és 2 dollárt a Vas Andrást. Azután pedig szeretném látni azt a magyar ezer koronást, amit hosszú évek óta nem láttam. A potya olvasóknak azt kívánom, hogy az oláh cigányokkal kerüljenek egy kosztra.
Pottstown, Pa.

Doszpoly László.

Mihelyt a pittsburghi konvencióról hazajöttem, azonnal megkezdtem a Dongó számára a verbuválást. Egyelőre csak négy előfizetőt szerettem, de nagy a reményem, hogy hamarosan több is fog kerülni. Az öreg Dongó megérdemli, hogy az egész amerikai magyarság pártolja, mert az ilyen kulturát tanító régi tanítómeszter rászolgált arra, hogy hátralevő napjait gondtalanul élhesse le.
Homer City, Pa.

Chernay János.

Dr. FARKAS GÉZA

5000 DOLLÁR BIZTOSITÉK
AZ ÁLLAMNÁL

Magyarországi és itteni peres ügyek gyors és pontos elintézése. Pénzküldés, jogi tanács és hajójegy.

FORDULJON HOZZAM BIZALOMMAL.
1958 Genesee Street, Toledo, Ohio.

ÉVI LELTÁROZÁSI ÁRUSITÁS

Kárpetek és Linoleumok.

Kárpet osztályunkat az eddigénél jóval kisebb területre kell összeszorítanunk, hogy több helyet adhassunk a 8-ik emeleten a játékoknak. Természetes, hogy tul kell adnunk minél több szőnyegen. Ezen árusításnál meglepő olcsón ajánlunk fel szőnyegetek és linoleumokat. Most nagy megtakarítást eszközölhet.

1924 NAPTÁRUNK

INGYEN LESZ SZÉTKÜLDVE
MAGYAR VEVŐINKNEK. —
KÜLDJE BE NEVÉT ÉS CÍMÉT A MAGYAR OSZTÁLYBA.

ZONGORÁK. VICTROLÁK.

A legalkalmasabb karácsonyi ajándékok. Válasszon MOST, mikor a választék a legnagyobb. Kényelmes havitörlesztés eszközölhető.

KAUFMANN'S

“THE BIG STORE”
5th AVE. SMITHFIELD & DIAMOND STS.
PITTSBURGH, PA.

Budapesti humor

A TANÍTÓ néni az iskolaév elején bemegy az osztályba az első órára. A katedrán sok-sok virág, a hálás tanítványok figyelmes, szerető ajánlókai.

— Ki hozta ezt a csokrot? — kérdi a tanító néni és egy csomó égő vörös rózsára mutat.

— Én! — jelentkezik a kislány.

— Honnan vetted?

— A mamámnak hozta a tözsdés bácsi, de mikor apa hazajött, mérgeesen kivágta a folyosóra...

— Hát ezt a másikat? — hangzik tovább az érdeklődés, mikor az öszi-rózsabokrétára kerül a sor.

— Én! — jelentkezik a második kislány.

— Te csak most jöttél ebbe az iskolába, hogy hívnak?

— Mátraí Honka.

— Mi az apád?

— Szemetes...

Egy hírhedt pesti krakéler a korzón sétált s éppen akkor igazgatta meg a kalapját, amikor szembe jön vele egy ujságíró kollegánk.

Az ujságíró azt hitte, hogy az illető neki köszön és udvariasan megemelte előtte a kalapját.

De a krakéler neki támadt:

— Én em köszöntem magának, — mondta — mit hepciáskodik velem?

— Tudom, hogy ön nem köszönt, — válaszolta nyugodtan az ujságíró — viszont és köszöntem...

— Hiszen nem is ismer?

— Dehogynem.

— Hát ki vagyok én? — vágta rá a krakéler mérgeesen.

— Egy szemtelen, nevetlen fráter, — felelte az ujságíró nyugodtan és faképnél hagyta.

Köváry Gyula hosszabb eszehszlovákiai turnéra készült. El is utazott, de pár nap múlva visszajött.

— Mi az Cinci, miért jöttél vissza? — kérdezték tőle.

Köváry elmesélte, hogy a csehek kiutasították.

— Pedig az utlevelemben az volt írva, hogy magántisztviselő és mégis ki-dobtak. Harmadnap kiderült ugyanis, hogy művész vagyok.

Megszólal erre a társaság egy színésztagja:

— Én is készülök turnéra Cseh-Szlovákiába, de én egyszerűen beirat-tam az utlevelembé: foglalkozása: művész.

Köváry megesóválta a fejét és így szólt:

— Baj lesz, kolléga ur. Harmadnap ki fog derülni magáról is, hogy — magántisztviselő...

A színházban két lipótvárosi fiatal-ember ül. Frakkban, frissen borotválva. A színpadon az a jelenet játszódik le, amikor egy ifju bankigazgató megkéri az imádott lány kezét.

— Leányomnak 10 millió a hozománya, — mondja az apaszínész a hőszerelemesnek.

— Fúj... — mondta az egyik ifju a másik felé — micsoda darab... egy bankigazgató, aki 10 millió hozományt kap...

— Fúj... — tette hozzá a másik is esendesen, meggyőződéssel...

Az író híres arról, hogy minden nap csak délben szokott felkelni. Annál nagyobb egyik barátjának a csodálkozása, mikor reggel kilenc óraker találkozik vele az utcán.

— Mi van veled? — érdeklődik meglepődve.

— Hja, barátom... az álom...

— Miféle álom?

— Tudod, három nappal ezelőtt rettenetes álmom volt. Ültem a kávéházban estefelé s odajött hozzám egy ismeretlen ur, aki szó nélkül felkapta az asztalról a vizesüveget és a fejemhez vágta. Aztán felkapta a fekete-kávés eszészét és azt is a fejemhez röpítette. Aztán fogta a tálcaát és a tál-

cát is hozzám vágta... Fel voltam háborodva... Rögtön megneveztem segédeimet, akik az ő megbizottaival leültek tárgyalni és megállapodtak a párbajban...

— No és emiatt nem tudsz aludni?

— Dehogy, kérlek...

— Hát?

— Azóta le se feküdtem az ágyba...

— ???

— Mert félek, hogy most meglesz a párbaj.

ARANYÉRBEN SZEVEDŐK RÉSZÉRE

Fontos ajánlat

Csak ha a bajnak igazi okát távolítjuk el, fog a rectal nyílás vérzése, csiklandó-zása és fájdalma véglegesen elmúlni. Sok aranyérben szenvedő elnyagolja magát, nem gondolja meg, hogy a gyakori vérzés a testszervezetet gyöngíti és hogy az állandó irritáció rákot okozhat. "Auroco" kezelés a betegség valódi okát támadja meg. Alig kerül valamibe, nem jár munkabeszüntetéssel vagy bármily egyéb kellemetlenséggel. Hogy az "Auroco" kezelés hatását bebizonyítsuk, felajánljuk ingyenes "Auroco" próbánkat, valamint egy kis könyvecskét, mely az aranyeret leírja. Mindez ingyenes, tehát ne küldjön pénzt csak a nevét és címét: "Auroco" Products Co. 4044 Laclède Ave. (Dept. 402) St. Louis, Mo. és forduló postával megkapja "Auroco" próbáját és a magyarozó könyvecskét.

MAGYAROK, FIGYELEM!

Aki nem akarja gépkocsiját tönkre tenni, úgy nézzen be Toledóban

STEPHÁN ANDRÁS

gasoline-állomására és töltsse meg ott a gépet valódi Hi-Speed gasolinenal. A legfinomabb Pennsylvaniai OLAJ nála van. A gépet is kitisztítják és rendbe hozzák.

Sonsaul and Front Street sarok
TOLEDO, O.

WEISS MÓR

HAZAI ÓRÁS és ÉKSZERÉSZ

THE JEWELER

7902 West Jefferson Avenue,

Detroit, Mich.

ELAD NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

Schwartz B.

2825 EAST 79TH STREET,
CLEVELAND, OHIO.

Hajójegyek minden vonalra.
Pénzküldés a világ minden részébe.

JOGI TANÁCS ÉS KÖZJEGYZŐI
ÜGYEK ELINTÉZÉSE.

Szót kérek!

A NAPOKBAN mult huszonhét esztendeje annak, hogy Amerikába kerültem s annak is, hogy megnősültem, míg huszonhat esztendeje annak, hogy az amerikai magyar újságírás és ezzel az amerikai magyarság szolgálatába szegődtem. A huszonhat esztendő szolgálat végén egy kis számadást tartottam magammal és megállapítottam a következőket: a huszonhat esztendő alatt hatodfél évig a Szabadságnál dolgoztam, voltam munkatársa a Magyar Napilap-nak, a Magyar Hírmondó-nak, az Amerikai Magyar Népszavá-nak s különösebb alkalmakkor irtam csaknem valamennyi amerikai magyar újságnak cikket, elbeszélést, vagy pedig verset, amint azt a szükség hozta. Voltam a "Magyar Hírlap" szerkesztője, kiadtam és szerkesztettem a legelső magyar szépirodalmi lapok egyikét, a "Képes Családi Lapok"-at, amelynek ára 50c volt egy évre, de akkor még nem volt hozzávaló talaj és így a lap a Dongóba olvadt.

Huszonegy éve lesz, hogy kiadom és szerkesztem a Dongót, amelynek tíz éves jubileumi száma — minden dícserekedés nélkül — az amerikai magyar újságírók egyik büszkesége. Az amerikai magyar népdalról irt értekezésemet s a vele járó gyűjteményt angol fordításban leközölte a "Musical Quarterly" című előkelő amerikai zenei folyóirat s cikkeket irtak arról a legtekintélyesebb amerikai folyóiratok. "Száz vers" című könyvem 1908-

ban adtam ki, a vándormadarokról irt "Vas András"-omat 1923-ban, ez a könyvem a magyar irodalom egyik legnagyobb terjedelmű elbeszélő költői műve; csak Arany János "Toldi szerelme" terjedelmesebb eddigelé a magyar irodalomban.

Irtam eddigelé sok-sok ezer cikket különféle kérdésekről, ezernél több verset, sok száz elbeszélést. Elnöke voltam a Clevelandi Magyar önképzőkörnek, az Amerikai Magyar Szövetségnek, a Clevelandi Egyesült Magyar Egyleteknek. A clevelandi Kossuthszobornál, zászlószenteléseknél, nagyobb magyar ünnepeken, fontos évfordulókon tartottam sok-sok száz beszédet és felolvasást.

Kétizben is koraszülött elnöke voltam az Amerikai Magyar Újságírók Egyesületének. Tagja voltam a Bridgeporti Szövetségnek, tagja vagyok a Református Egyesületnek és felesküdtöt tagja a Verhovay Egyesületnek. Férje vagyok a feleségemnek, akivel együtt tíz gyereket nevelünk a társadalomnak. Van 1200 hátralékosom a Dongónál, elvesztettem a husz és fél esztendő alatt előfizetőknél, ügynököknél körülbelül 35 ezer dollárt.

Hát ezekben félig-meddig összegeztem minden nagyobb hibámat és eredményemet. A huszonhetedik esztendő végén pedig mindeneket összeadva és kivonva szomorúan kellett megállapítancom azt, hogy ott vagyok, ahol voltam, sőt még ott se vagyok. Huszonhét esztendő után még mindig a vilá-

got kell járnom, még mindig kilincselnem kell a magyar ajtókon, még mindig családomtól távol kell töltenem az idő nagyobb részét és még mindig nem tudom azt, hogy mit jelent a gondatlanság és még mindig közel hatezer dollárom van szanaszéjjel az én magyar véreim között, akikért 26 hosszú esztendeig dolgoztam, jártam, fáztam, éheztem, irtam és sirtam.

Hát magyar testvéreim, meddig tart még ez a cifra nyomorúság? Vagy itt mindenkinek jussa van az emberséges élethez, csak éppen Kemény Györgynek nincs?!

Erre várok feleletet az amerikai magyaroktól, s elsősorban azoktól, akiktől várni valóm lenne.

KEMÉNY GYÖRGY.

MODERN GYEREK

Régi nótát dudolgat
Bölcsónél a mama,
De rászól a gyerek:
"Mama, hagyd ezt a régit,
Mert a jazz járja ma."

A LOVAG

— Azt hiszem, hogy ön csak a pénze miatt akarja nőül venni a leányomat.

— Dehogy, uram, ön téved. Én csak meg akarom védeni kedves leányát az ilyen szerencse-lovagok ellen.

HONFITÁRS!

Szeccskával tömjenek meg, ha ellopod a más Dongóját.

JÖN A HIDEG

és ajánlatos, hogy legyünk ellátva jó minőségű

KÁLYHÁKKAL

Mindezekből a legnagyobb raktárt tartjuk, a legjobb minőségűek a legjutányosabb ár mellett. Jöjjön és győződjön meg személyesen állításainkról.

Teljes választék úgy keményszenes, mint puhaszenes kályhákban, amelyekért teljes jótállást vállalunk úgy gyár, mint a

GEGUS TESTVÉREK

VAS- ÉS FESTÉK KERESKEDESE
8130 W. JEFFERSON AVE.
Szükség esetén telefonáljon:
CEDAR 1184.

A megvett árut házhoz szállítjuk! Azonfelül teljes választék a legjobb minőségű hordókból és befőttes üvegekből.

TALÁNY

MI EZ?

Hátra 19 19 0 SO SO
SO SO

A megfejtés díja: egy szép könyv.
A megfejtés beküldésének határideje: 1923 november 28.

Az október elseji számban közölt talány megfejtése:

Több nap, mint kolbász.

Helyes megfejtést küldtek be a következők:

Lukács József, Lakatos Annuska, Mrs. Nagy, Sütő Béla, Belenszky Péter, Lukács József, Kecán Jucika, Szopó Ferenc, Hornyák A. János.

A jutalmul kitűzött könyvet **Kecán Jucika** (Columbus) nyerte meg.

MAGYAROM!

Ecetté váljon minden borod, ha potyán olvasod a Dongót.

Felhívás

ORSZÁGOS MAGYAR DALVERSENYRE!

A New Yorki Magyar Ifjúsági Kör és Daltestület 1924 május hó 31-én New York, N. Y.-ban megtartandó országos magyar dalárversenyre ezennel pályázatot hirdet; illetve az amerikai magyar dalárdákat és énekkarokat a versenyben való részvételre felkéri.

A dalárversenyt megelőzőleg országos dalár-nagygyűlés (Conventio) fog tartatni, mely a magyar dalárversenyek állandósítását lesz hivatva megalapozni.

Ezen dalárverseny alkalmával az első díj egyezer (\$1000.00), és a második díj ötszáz (\$500.00) dollár készpénzben. Lesznek ezenkívül még több más értékes díjak is.

**MAGYAR
TEMETKEZÉSI
VÁLLALAT
ÉS KOPORSÓ RAKTÁR**

Temetéseket elvállal a legényesebbtől a legegyszerűbbig a legjutányosabban

BICZÓ FERENC
8027 W. Jefferson Ave.
DETROIT, MICH.
Telefon: CEDAR 175

A versenyben résztvevő dalárdák-nak és énekkaroknak igazolniuk kell, hogy 1924 január hó 1-én már mint működésben lévő dalárdák, illetve énekkarok voltak; vagyis a versenyben résztvevő tagok már akkor működő tagjai voltak az egyesületnek, illetve énekkarnak.

Egy és ugyanazon személy csak egy, a versenyben résztvevő dalárdában vagy énekkarban vehet részt. Hivatásos énekesek alkalmazása, vagy a verseny alkalmára való szerződötése szigorúan tilos és a dalárdának, vagy énekkarnak a versenyből teljes kizárását vonja maga után.

A versenyben résztvevő dalárdák és énekkarok kötelesek a versenyben résztvevő énekkar tagjainak neveit és pontos címeiket, legkésőbb 60 nappal a verseny előtt, bejelenteni a versenyt rendező titkárságnál, hogy a elszállásolás iránti intézkedés kellő időben megtörténjék.

Ugyanesak kéretnek a versenyben résztvevni szándékozó dalárdák és énekkarok, hogy részvételüket és pontos címeiket lehetőleg 1923 december hó 15-ig jelentsék be, hogy a versenydarab szövegének, illetve a teljes négy énekhangra elkészített kottáknak szétküldése iránt intézkedhessünk.

A versenyben részt vehet bármely magyar dalárda vagy énekkar, — a fenti kitételek mellett — nem kevesebb mint 16 és nem több, mint 32 tagu férfi énekkarral. Az Egyesült Államok bármely részéről is részt vehetnek a dalárdák és énekkarok a versenyben, mert 50%-os kedvezményes vasuti viteldíj iránt az intézkedés meg lett téve.

A dalárversenyt rendező testület nem vesz részt a versenyben, hanem csak a versenyen kívül fog fellépni.

Ismételten kérve az összes amerikai magyar dalárdákat és énekkarokat, hogy pontos címeiket velünk mielőbb tudatni sziveskedjenek, vagyunk

daltársi szeretettel,
A NEW YORKI MAGYAR IFJUSÁGI
KÖR ÉS DALTESTÜLET,
Boros János, eln. Huményi Gyula, jegy.
228 East 10th St., New York.

JÓ MULATSÁG

Egyik magyarországi vidéki lapban a következő napi hír jelent meg:
"A reggelig tartó cipészek szüreti mulatsága 29-én lesz megtartva."

SZIVES TUDOMÁSUL
MILWAUKEE (Wis.) és környékén
Beleznay F. ur és megbízottja Krobát Mihály ur képviselik a Dongót. Ajánljuk őket a magyarság jóindulatába.

A Dongó postája

P. B. Igaza van, magyar Dongóval van dolga. A Vas-at elküldtük.

A. J. A küldött dolgokat köszönettel vettük és faragunk belőlük valamit.

F. S. Ez se kutya! A betegekért köszönet.

B. K. Ugyan ne izéljen már, hát ugyan messzire lehetne szökni a maga három dollárjával.

C. J. A tizenkét beteget köszönettel vettük. Ha az öreg Dongó földieit mind így kitennének magukért, akkor hótig tartana a lakodalom.

K. L. Igaza van, az öreg Dongó 27 éve tapossa Amerika földjét.

I. B. A betegekért köszönet, a plajbásznak máskor hagyjon békét.

Daytoni. No, jó-jó, de hát mind-ezeket tintával is megirhatta volna.

J. M. Kívánságát teljesítjük, máskor is szivesen látjuk.

B. J. Hát majd szólunk arról a hadihajó felavatásáról is.

A. T. Köszönet a betegekért. A tréfát kidongjuk. Várjuk a beteg és a históriák folytatását.

A DONGÓ OLVASÓIHOZ

A Dongó jövő száma rövidesen az olvasók előtt lesz.

ÉRTESÍTÉS

HIMLERWILLE-N (Ky.) Lovass László ur a Dongó megbízott képviselője.

FÖLDIKEM!

Mit szólnál hozzá, ha ingyen kelle ne dolgoznod?!

ÉRTESÍTÉS

Homer City (Pa.) és környékén Chernay János, az öreg Dongó földije, volt szives elvállalni a Dongó beteglátogatását. Hát nem kell tőle sajnálni azokat a betegeket.

AMERIKAI POLGÁR 2 HÉT ALATT
Elkészítjük, írásbeli garancia mellett, saját otthonában. Polgár-Papir kiváltásához. Irjon azonnal bővebb felvilágosításért

The UNIVERSAL INSTITUTE (38a.)
235 W. 108th ST., New York City.

ROPOGÓS EZRES

járul mindazoknak,
:: akik beküldik ::

1923 november végéig

legalább egy évi elő-
fizetésüket a Dongó-
hoz és mellékelnek
2 centes bélyeget az
:: előfizetéshez ::

*A magyar ezer koronásra
számot tarthatnak úgy a
régi, mint az új előfizetők.*

A Dongó előfizetési ára egy évre

3 dollár

Az előfizetést tessék erre a címre küldeni:

Dongó

1060—25 STREET — DETROIT, MICH.